

Systemy finansowania kinematografii w krajach Unii Europejskiej

Kwiecień 2004

Ewa Karpowicz

Raport

Nr 225

Prace nad polską ustawą o kinematografii narzucają potrzebę przyjrzenia się stosowanym w krajach Europy rozwiązaniom prawnym, które stanowią podstawę funkcjonowania producentów i twórców filmów. Szczególnie ważne wydają się reguły wspierania finansowego produkcji i dystrybucji filmów ze środków publicznych, bez którego trudno sobie wyobrazić rozwój kina.

Opracowanie składa się z dwóch części. W pierwszej wykorzystano informacje na temat zasad finansowania kinematografii ze źródeł publicznych w krajach europejskich, uzyskane w Departamencie Filmu i Mediów Audiowizualnych Ministerstwa Kultury.

Druga część opracowania koncentruje się na zagadnieniach kryteriów zaliczania filmów do kategorii „narodowych”. Ma to zasadnicze znaczenie dla finansowania filmu, bowiem reguły korzystania ze środków publicznych zależą od tego, czy film może być traktowany jako film „narodowy” czy też nie. Szczegółowe rozwiązania prawne przedstawione w opracowaniu dotyczą: Belgii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Włoch.

Na koniec przedstawimy bardziej szczegółowe dane liczbowe obrazujące zakres finansowania kinematografii we Francji, by ujawnić, na podstawie opisu przypadku, pewne tendencje w tej dziedzinie.

Opracowanie składa się z dwóch części. W pierwszej wykorzystano informacje na temat zasad finansowania kinematografii ze źródeł publicznych w krajach europejskich, uzyskane w Departamencie Filmu i Mediów Audiowizualnych Ministerstwa Kultury. Zawierają one dane liczbowe oraz komentarze Dyrektora tego Departamentu.

Dane dotyczące Finlandii, Szwecji i Hiszpanii zostały zebrane w końcu roku 2002 i są w całej rozciągłości nadal aktualne. Dane dotyczące pozostałych krajów zostały zebrane na podstawie ostatnich opracowań *Centre National de la Cinematographie* oraz *Observatoire de l'Audiovisuel* i pochodzą z 1998 roku. Jednak z informacji udostępnionych przez Ministerstwo Kultury wynika, że **zasady finansowania** stosowane w tych krajach nie zmieniły się, system korzystania z funduszy publicznych funkcjonujący w końcu lat dziewięćdziesiątych nadal obowiązuje. Znamca problematyki finansowania filmów zapewnia, że jeśli nawet przytaczane w tekście dane liczbowe z ostatnich lat nie są w całej rozciągłości aktualne w marcu 2004 r., nadal trafnie odzwierciedlają obowiązujące do dziś wielkości i proporcje dotyczące świadczeń na rzecz kinematografii.

Druga część opracowania koncentruje się na zagadnieniach kryteriów zaliczania filmów do kategorii „narodowych”. Ma to zasadnicze znaczenie dla finansowania filmu, bowiem reguły korzystania ze środków publicznych zależą od tego, czy film może być traktowany jako film „narodowy” czy też nie. Szczegółowe rozwiązania prawne przedstawione w opracowaniu dotyczą: Belgii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Włoch.

Podstawowym źródłem informacji na temat tych krajów jest publikacja „*Making and Distributing films in Europe: the Problem of Nationality*”.¹ Na koniec przedstawimy bardziej szczegółowe dane liczbowe obrazujące zakres finansowania kinematografii we Francji, by ujawnić, na podstawie opisu przypadku, pewne tendencje w tej dziedzinie.

I. ŹRÓDŁA PUBLICZNEGO DOTOWANIA KINA W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ I SZWAJCARII

Zasady finansowania kinematografii ze źródeł publicznych w poszczególnych krajach europejskich są zróżnicowane.² Państwo dofinansowuje produkcję filmową w różnym stopniu, opierając się na stworzonych przez prawo danego kraju specyficznych regułach.

Do źródeł publicznego dotowania kinematografii w krajach Wspólnoty Europejskiej i Szwajcarii należą:

- dotacje z budżetu państwa,
- wpływy z loterii,
- odpisy-podatki z eksploatacji (kina, telewizja i wideo),
- inwestycje bezpośrednie telewizji,
- przychody własne.

¹ http://www.obs.coe.int/online_publication/reports/natfilm.html (03.01.2003).

² Ta część opracowania oparta jest na materiałach uzyskanych z Departamentu Filmu i Mediów Audiowizualnych Ministerstwa Kultury. Zakres informacji dotyczących poszczególnych krajów i ich charakter jest zróżnicowany, w niektórych przypadkach są one bardzo detaliczne, w innych – raczej ogólne, co wynika z dostępności źródeł.

Podstawowym źródłem finansowania są **dotacje z budżetu państwa**. Stanowią one w niektórych krajach 100% środków przeznaczonych na zasilanie kinematografii (m.in. w Hiszpanii i Danii), w innych – przeszło 50% (m.in. we Włoszech, Szwecji i Szwajcarii), w jeszcze innych – od 10% do 30% (w Norwegii, Holandii, Francji i Portugalii).

Kinematografie tych krajów korzystają również z funduszy regionalnych, zasilanych przez samorządy terytorialne.

W 6 krajach Europy pobierane są **odpisy od biletów kinowych**. Zapewniają one w niektórych krajach dużą część funduszu dotacji publicznych (np. w Szwecji ponad 30%, we Francji i w Niemczech ponad 20%), nieco mniej w Grecji (ok. 10%) i we Włoszech (poniżej 10%).

Z pobierania odpisów zrezygnowano w Wielkiej Brytanii i Hiszpanii (w 1985 r.) oraz w Finlandii (w 1994 r.).

Produkcja filmów w krajach europejskich jest w coraz większym stopniu finansowana przez **telewizje**. Stacje telewizyjne przeznaczają środki stanowiące, w zależności od kraju, od 30% do 75% całego budżetu kinematografii. Środki te są przekazywane poprzez:

- podatki i wpłaty na rzecz funduszy lub na rzecz instytutów filmowych (Francja, Niemcy, Holandia, Portugalia, Norwegia, Wielka Brytania i Szwecja),
- bezpośrednio inwestycje w koprodukcje i zakup praw.

Poniżej przedstawiamy bardziej szczegółowe dane na temat sposobów finansowania kinematografii, stosowanych w wybranych krajach Europy.

Francja

W kraju tym istnieje tradycyjnie bardzo silne wspieranie kinematografii przez państwo. Jest ono oparte na przepisach prawnych rangi ustawowej. Fundusz kinematografii zasilany jest przez:

- odpisy od biletów kinowych (11%),
- obroty telewizji o profilu ogólnym (nie dotyczy to kanałów tematycznych), które obejmują przychody z reklam i opłat abonamentowych (5,5%),
- odpisy od nagranych kaset VHS i DVD (5%). Trwają przygotowania do obciążenia internetu i „*video on demand*”.

Ponadto, pewien odsetek od cen biletu (powyżej 1%) przekazuje się na rzecz organizacji zarządzania prawami autorskimi (SACEM).

Niezależnie od źródeł wskazanych powyżej, telewizje niekodowane mają obowiązek samodzielnego inwestowania 3% obrotów w produkcję filmową francuską i europejską oraz w zakupy praw do emisji takich produkcji, z czego 2,5% w filmy w języku francuskim. Np. CANAL+ ma obowiązek inwestować 20% obrotów w produkcję filmową francuską i europejską, z czego co najmniej 45% tej kwoty – w filmy w języku francuskim.

Inwestycje w produkcję filmową inwestorów niezależnych dokonywane są poprzez fundusze inwestycyjne zwane SOFICA. Firmy mogą odpisać sobie od dochodów opodatkowanych 50%, a osoby fizyczne 25% inwestycji. Istnieje też fundusz gwarancyjny dla pożyczek bankowych IFCIC, który gwarantuje je do wysokości 50%.

Wielka Brytania

Kinematografia podlega dwóm ministerstwom: ministerstwu kultury, mediów i sportu (DCMS) w aspekcie kulturowym, oraz ministerstwu handlu i przemysłu (DTI) w aspekcie infrastruktury. Pierwsze ministerstwo dotuje Instytut Filmu Brytyjskiego – *British Film Institute*, drugie zaś spółkę o nazwie *British Screen Finance Ltd*.

Pomoc państwa dla kinematografii polega głównie na możliwości odpisywania od podatków kosztów inwestycji w filmy za pośrednictwem *Enterprise Investment Scheme* oraz przeznaczeniu na rzecz kina zysków z loterii za pośrednictwem *Arts Council*. Filmy są również finansowane przez instytucje dotowane z funduszy publicznych: *British Film Institute* oraz *British Screen Finance Ltd*, a ponadto przez fundusze regionalne: szkocki, walijski i londyński. Fundusze regionalne z kolei opierają się na finansowaniu przez samorządy terytorialne i przez prywatne telewizje regionalne.

Działalność *British Film Institute (BFI)*, którego statutem jest Royal Chart, opiera się na porozumieniu zawartym między tym Instytutem, a rządem brytyjskim. Dysponuje on funduszem, na który składają się:

- dotacja z budżetu państwa oraz
- subwencje z *Channel Four* i telewizji prywatnych należących do sieci ITV.

BFI finansuje filmy niekomercyjne, eksperymentalne, często niskobudżetowe, a także projekty młodych reżyserów.

British Screen Finance Ltd. (BSF) – to spółka prywatna, grupująca wielkie firmy produkcyjne i dystrybucyjne oraz telewizje. Otrzymuje ona dotacje z budżetu państwa. Dysponuje również prawami do filmów wyprodukowanych przez siebie i przez jej poprzedniczkę (*National Film Finance Corporation*). Filią BSF jest *European Co-production Fund*, nastawiony na koprodukcje z państwami europejskimi.

Trzonem finansowania filmów kinowych są jednak telewizje: publiczna BBC, prywatny, ale ambitny *Channel Four* oraz telewizja płatna B SkyB.

Włochy

Finansowanie kinematografii reguluje głośna ustawa z roku 1994 nazwana patetycznie „Pilną interwencją na rzecz włoskiej kinematografii”. Wspomaganie publiczne pochodzi w głównej mierze z dotacji państwa przekazywanej na „Wyłączny Fundusz na rzecz Widowisk” (*Fondo Unico dello Spettacolo – FUS*), subsydiujący również teatr, operę, muzykę i cyrk. Wspomaganie może przybierać formę:

- pokrycia przez państwo części kosztów kredytu (odsetek) na produkcję, dystrybucję, eksploatację kinową oraz eksport,
- gwarancji tego kredytu do wysokości 70%.

Funkcjonuje tu również zasada odpisów od biletów. Odpis od biletów kinowych wynosi 13% i w całości przekazywany jest producentom jako dotacja automatyczna.

Ustawa o telewizji z r. 1998 zobowiązuje telewizje komercyjne do przeznaczania co najmniej 10% przychodów netto z reklam na zakup programów audiowizualnych europejskich (w tym 40% tej kwoty na programy dla dzieci). Telewizja publiczna musi przeznaczać określoną w porozumieniu z władzami część (co najmniej 20%) przychodów z abonamentu na produkcję dzieł europejskich, z czego określona część ma być przeznaczona na zakup lub produkcję włoskich lub europejskich programów animowanych.

Państwo włoskie oddziałuje bardzo znacząco na produkcję filmów. Zajmuje się tym holding państwowy *Ente Cinema*, również finansowany ze środków FUS, za pośrednictwem swoich spółek akcyjnych:

- *Istituto Luce*, która zajmuje się produkcją i dystrybucją filmów artystycznych, wyświetlaniem ich we własnej sieci kin, eksportem, archiwum fotosów itp. oraz
- *Cinecitta*, której domeną są studia produkcyjne (odpowiednik naszego WFDiF) wykonujące techniczne usługi produkcyjne i postprodukcyjne według stawek preferencyjnych.

Produkcja filmów w *Istituto Luce* dokonuje się w koprodukcji z firmami prywatnymi, przy czym Instytut wnosi od 30% do 50% budżetu danego filmu. Specyfiką włoską jest prowadzenie przez państwowy *Istituto Luce* działalności dystrybucyjnej w dziedzinie filmu ambitnego, za pośrednictwem własnej sieci kin oraz w ścisłej współpracy z 200 kinami studyjnymi.

Fundusz FUS rozdziela również dotacje bezpośrednio, tzn. poza *Ente Cinema*. Są to:

- dotacje automatyczne dla producentów (pochodzące z odpisu od biletów),
- premia w uznaniu wartości artystycznych (jest to odpowiednik dotacji na produkcję, tyle że *a posteriori*, po pozytywnym oceniu przez komisję ekspertów gotowego filmu – jest ona dzielona w proporcji: 71% dla producenta, 10% dla reżysera, reszta dla głównych współautorów),
- nagrody dla autorów wyróżniających się scenariuszy,
- fundusze na rzecz upowszechnienia kultury filmowej (dotacje przedmiotowe dla festiwali i przeglądów filmowych, stowarzyszeń filmowych, instytucji publicznych prowadzących działalność filmową, wydawnictw itp.).

Wszystkie dotacje pochodzące z funduszu FUS dotyczą wyłącznie pełnometrażowych filmów kinowych, z wyjątkiem premii w uznaniu wartości artystycznych, przyznawanej również fabularnym filmom krótkometrażowym realizowanym na taśmie filmowej. Dotacje na dystrybucję i eksport są rygorystycznie ograniczone do filmów o wartościach artystycznych, które uprzednio otrzymały dotację do produkcji.

Wydzielony jest też specjalny fundusz przeznaczony na dotowanie (również w postaci preferencyjnego kredytu):

- filmów, w których budżecie co najmniej 30% stanowią honoraria autorów, twórców, aktorów i techników,
- debiutów i drugich filmów, w tym zwłaszcza autorstwa świeżych absolwentów szkoły filmowej,
- projektów, których scenariusze otrzymały nagrodę.

Grecja

W Grecji funkcjonuje zasada odpisów od biletów sprzedawanych na seanse kinowe. Ich wysokość wynosi:

- 12% w Atenach,
- 8% w miastach powyżej 10 000 mieszkańców.

O połowę mniejsze są odpisy od biletów w kinach na powietrzu i poza centrami miast.

50% tego odpisu przeznaczane jest na dotowanie kinematografii za pośrednictwem Greckiego Ośrodka Filmowego (GOF). Grecki Ośrodek Filmowy finansowany

jest w 74% z budżetu państwa, zaś w pozostałej części z wpływów z odpisu od biletów kinowych oraz wpływów z rozpowszechniania filmów przez siebie koprodukowanych.

Właściciele kin, mających mniej widzów niż 100 000 rocznie, którzy wyświetlają filmy greckie, korzystają ze zniżki podatkowej w wysokości uzależnionej od tego, przez ile tygodni wyświetlane są te filmy.

Telewizja publiczna, która skądinąd nie wytrzymuje konkurencji z prywatnymi stacjami, inwestuje jednak w filmy kinowe, koprodukowane z GOF. Kwotę inwestycji ustala samodzielnie. Zobowiązana jest do kupowania i wyświetlania wszystkich filmów greckich, jednak w praktyce rzadko się z tego wywiązuje.

Telewizje prywatne mają obowiązek inwestowania w produkcję filmową 1,5% rocznych przychodów brutto – w praktyce jednak obowiązek ten nie jest egzekwowany.

Holandia

W tym kraju telewizja nie jest zobowiązana do finansowania kinematografii. Istnieją jednak dwa fundusze służące dotowaniu koprodukcji filmów oraz programów telewizyjnych między stacją telewizyjną a producentami niezależnymi. Te fundusze to:

- COBO Fund, który jest w 20% finansowany przez Ministerstwo Edukacji, Kultury i Nauki,
- Fundusz Filmu Holenderskiego, finansowany przez to samo ministerstwo w całości. Przyznaje on dotacje na przygotowanie do produkcji (*development*), produkcję i dystrybucję.

Dotowane są zarówno filmy fabularne, jak i dokumenty oraz animacje, długie i krótkie metraże. Koprodukcje zagraniczne są dotowane w zależności od stopnia i rodzaju zaangażowania producenta holenderskiego. Dotacja ma formę nieoprocentowanej pożyczki, zwracanej (jeśli zaistnieje taka możliwość) z wpływów z rozpowszechniania, po zaspokojeniu w pierwszej kolejności wszystkich koproducentów.

Istnieją też dwa inne fundusze filmowe:

- Fundusz im. Huberta Balsa, zasilany przez fundację Huberta Balsa, sponsorów prywatnych oraz Ministerstwo Kooperacji i Rozwoju oraz
- Fundusz Filmowy Rotterdamu, zasilany przez region i wymagający, by beneficjent wydatkował na terenie regionu kwotę odpowiadającą 150% przyznanej nieoprocentowanej pożyczki.

Belgia

System zachęt i zobowiązań telewizji działających na terenie Belgii służy wspieraniu niezależnej produkcji audiowizualnej, bez wyróżnienia filmów kinowych. Istnieją ulgi podatkowe dla inwestorów oraz system gwarancji (do 75%) pożyczek zaciąganych na produkcję.

Irlandia

Głównym motorem rozwoju irlandzkiego przemysłu filmowego, w tym koprodukcji i usług, jest możliwość odpisywania od podatków 80% inwestycji. Podstawą prawną

takiego rozwiązania jest § 491 obowiązującej ustawy o kinematografii.³ Warunkiem korzystania z tej możliwości jest, by 75% inwestycji było wydane na terenie Irlandii (w przypadku koprodukcji międzynarodowych i za zgodą ministerstwa kultury, sztuki i regionów celtyckich wymóg ten może być obniżony do 10%).

Zgodnie z ustawą z 1988 roku telewizje muszą poświęcać „rozsądną proporcję” programów na filmy pełno- i krótkometrażowe, filmy telewizyjne i seriale.

Państwo finansuje w 100% działalność dwóch instytucji:

- *Irish Film Board* (IFB), którego misją jest rozwijanie i wspomaganie produkcji filmowej oraz

- *Irish Arts Council* (IAC), którego departament filmu zajmuje się popieraniem kina artystycznego.

IFB udziela wsparcia na etapie:

- przygotowań do produkcji (*development*) w formie pożyczek do zwrotu, głównie dla projektów fabularnych kinowych, ale również dla kinowych filmów dokumentalnych i animowanych, a w przypadku tych ostatnich również dla seriali,

- produkcji filmów długometrażowych, głównie fabularnych, ale także dokumentów, animacji i seriali.

W przypadku animacji dopuszcza się również finansowanie seriali telewizyjnych. Natomiast regulamin IFB zastrzega wyraźnie, że odnośnie do filmów dokumentalnych nie może być mowy o dofinansowywaniu telewizyjnej produkcji dokumentalnej, a tylko dokumentalnych filmów pełnometrażowych przeznaczonych do kin i na festiwale filmowe.

IAC udziela niewielkich dotacji dla eksperymentalnych filmów i wideo, oraz zajmuje się upowszechnianiem kultury filmowej.

Nie istnieje ustawowy obowiązek finansowania produkcji filmowej przez telewizję, jednak telewizja publiczna NRK jest jednym z głównych inwestorów w produkcję filmową. Zwłaszcza filmy dotowane przez państwo są równocześnie koprodukowane przez NRK.

Portugalia

W Portugalii istnieje specjalny fundusz publiczny służący dofinansowywaniu kinematografii. Jest on zarządzany przez Instytut Filmowy i Audiowizualny IPACA. 90% tego funduszu pochodzi z opodatkowania reklam w telewizji. Podstawą prawną jest dekret z r. 1993 ustalający wysokość podatku od reklam na 4%. Pozostała część środków będących w dyspozycji funduszu pochodzi z kasy państwowej.

Tradycyjnie telewizja publiczna RTP inwestuje w filmy kinowe, pokrywając 20% do 30% ich budżetów.

Niemcy

Każdy kraj związkowy ma autonomię w dziedzinie polityki audiowizualnej i większość z nich ma własną politykę kinematograficzną i audiowizualną. Niezależnie od tego istnieje fundusz federalny FFA (*Filmföderunganstalt*), którego budżet ustalany jest przez Bundestag.⁴ Zasady finansowania oparte są na ustawie federalnej znowejzowanej w 1998 r.

³ W ustawie z 1988 r. był to § 35.

⁴ W 1995 r. wynosił 80 mln DEM.

Zasilanie federalnego funduszu filmowego następuje poprzez:

- odpis od cen biletów skalkulowany między 1,5% a 2,5% ceny biletu kinowego, w zależności od liczby widzów (do 130 000 widzów nie pobiera się wcale, do 210 000 – 1,5%, do 360 000 – 2%, powyżej 360 000 – 2,5%);
- odpis z rynku wideo (1,8%);
- środki od stacji telewizji publicznej (ARD i ZDF).⁵ Podstawą takich płatności jest umowa pomiędzy telewizjami publicznymi a *Filmfernsehkommen*, negocjowana co roku i rewaloryzowana. Do 1995 roku na fundusz FFA wpłacały również telewizje prywatne.⁶ Obecnie prywatne telewizje inwestują bezpośrednio, składają się również na fundusze regionalne krajów związkowych;
- środki od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które przeznacza się na potrzeby filmu;⁷
- środki od 16 krajów związkowych.⁸

W latach siedemdziesiątych istniały odpisy podatkowe, które jednak zostały zlikwidowane. Istnieją tylko generalne zasady uprzywilejowania inwestycji czynionych na terenie byłej NRD.

Finlandia

Podstawą prawną rozwiązań w dziedzinie kinematografii jest ustawa o promocji filmu z roku 2000, oraz umowa pomiędzy Ministerstwem Kultury a Instytutem Filmowym zawarta w końcu lat siedemdziesiątych. Instytut Filmowy o statusie prywatnej fundacji posiada specjalne upoważnienie do wydatkowania pieniędzy budżetowych na prawach ministerstwa.

Produkcja filmowa finansowana jest głównie z budżetu państwa oraz z lotto.

Do roku 1993 korzystano również z odpisów od biletów w kinach, jednak od roku 1994 nie pobiera się już tych odpisów.

Telewizja publiczna wpłaca na rzecz Instytutu 1.5 miliona Euro rocznie.

Niezależnie od tego telewizja publiczna i telewizje prywatne inwestują w filmy kinowe kwoty odpowiadające 20% budżetu kinematografii. Odbywa się to w ramach koprodukcji lub korzystania z możliwości zakupu praw. Zobowiązania te są negocjowane co 3 lata pomiędzy Instytutem a telewizjami.

Szwecja

Podstawą prawną finansowania działalności w dziedzinie kinematografii jest umowa pomiędzy państwem szwedzkim, przemysłem filmowym (m.in. stowarzyszeniami producentów, dystrybutorów, właścicieli kin i domów kultury) oraz telewizjami. Działa tu Instytut Filmowy funkcjonujący na prawach fundacji.

Środki zasilające kinematografię, do których zobowiązały się strony umowy to:

- 10% odpisu od biletów kinowych (odpis ten zastąpił pobierany poprzednio podatek od rozrywki – *entertainment tax*),
- 200.500.000 SEK pochodzących z budżetu państwa,

⁵ 11 mln DEM rocznie plus 9 mln DEM bezpośrednio na koprodukcje w 1998 r.

⁶ W r. 1995 płatności te wynosiły 12 milionów DEM.

⁷ Ich wysokość wynosi ok. 15 milionów DEM.

⁸ Łącznie kraje te przeznaczają na potrzeby kinematografii 120 do 150 milionów DEM, w tym Bawaria – 50 milionów.

- 38.000.000 SEK od Sveriges Television AB (telewizja naziemna),
- 7.200.000 SEK od TV 4 AB (telewizja naziemna),
- przychody Stowarzyszenia Producentów, które przekazuje wszystkie swoje dochody (z wyjątkiem składek członkowskich) do wysokości 2.000.000 SEK.

Hiszpania

W Hiszpanii działa Instytut Kinematografii i Sztuk Audiowizualnych (ICAA), który powstał z przekształcenia Dyrekcji Generalnej Filmu w Ministerstwie Kultury. Jego fundusze pochodzą w 100% z budżetu państwa.

Bilety kinowe nie są od 1985 r. obciążone odpisem.

Telewizje nie są obciążone bezpośrednio na rzecz Instytutu, ale muszą poświęcać na produkcję filmową i zakup praw do emisji 5% swoich przychodów. CANAL+ Espana kupuje prawa do większości filmów hiszpańskich.

Oprócz funduszu centralnego istnieją regionalne środki wspierania filmu ustalane na podstawie regionalnych regulacji i oparte na budżetach władz regionów (w regionach: Kraj Basków, Katalonia, Walencja, Galicja i Madryt).

Ministerstwo kultury zawarło porozumienie z Hiszpańskim Bankiem Eksportu (BEX), który udziela pożyczek o preferencyjnym oprocentowaniu, gwarantowane przez ICAA do wysokości 10 mln Euro rocznie.

Norwegia

W Norwegii funkcjonują dwie instytucje, których znaczenie w finansowaniu produkcji filmowej jest dominujące. Są to:

- Norweski Instytut Filmowy (NFI), który administruje większością funduszy publicznych na kinematografię; jest on finansowany przez Ministerstwo Kultury i częściowo otrzymuje wpływy z odpisu od biletów;
- Fundacja Kultury Audiowizualnej, również finansowana przez Ministerstwo Kultury i częściowo przez NRK i prywatną TV2.

NFI przyznaje bezzwrotne dotacje na *development*, produkcję filmów pełnometrażowych i krótkometrażowych, na import filmów o szczególnych wartościach i na eksport oraz promocję filmów norweskich.

Ponadto istnieje Norweska Fundacja Kin i Filmu (KKL) zasilana przez odpisy od biletów i sprzedaży oraz wynajmu kaset i DVD oraz przez składki samorządów miejskich będących jej członkami.⁹ Przyznaje ona dotacje na dystrybucję filmów, w tym szczególnie filmów dla dzieci i filmów o wysokich walorach artystycznych (również zagranicznych), na dystrybucję filmów norweskich, oraz dotuje kina studyjne i/lub mające słabą frekwencję.

Obok producentów prywatnych istnieje również państwowa firma produkcyjna – *Norsk Film*, która jest spółką akcyjną o większościowym udziale państwa. Otrzymuje ona co roku dotację na produkcję filmów pełnometrażowych. Często koprodukuje ona z producentami prywatnymi.

Ustawa z r. 1987, znowelizowana w 1998 r., ustanawia odpis 2,5% od ceny biletu, od sprzedaży i wynajmu kaset wideo i DVD, oraz dodatkowo 1 NOK od każdej sprzedaży lub wynajmu. Odpis 18,20 NOK od jednej kasy służy, po zaspokojeniu

---

⁹ Kina są w Norwegii w dużym procencie (ponad 60%) własnością samorządów, na które przypada więcej niż 90% wpływów.

praw autorskich autorów, producentów i aktorów, popieraniu niezależnej produkcji audiowizualnej.

Szwajcaria

Szwajcarska telewizja publiczna ma zawartą umowę z przemysłem filmowym, zgodnie z którą inwestuje w produkcję wynegocjowane kwoty.¹⁰

Sekcja filmowa Federalnego Biura ds. Kultury¹¹ dotuje:

- pisanie scenariuszy i przygotowanie projektów (*development*);
- produkcję kinowych filmów fabularnych, dokumentalnych lub animowanych szwajcarskich lub koprodukcji międzynarodowych z większością udziałów szwajcarskich;
- produkcję filmów krótkometrażowych młodych reżyserów i etud szkolnych.

Finansowała też premię za jakość, przyznawaną gotowym filmom przez specjalne jury i dzieloną po połowie dla producenta i reżysera. Dotowała również dystrybucję i promocję filmu szwajcarskiego za granicą.

Niezależnie od dotacji federalnych, istnieją dotacje regionalne poszczególnych kantonów, nastawione na wspieranie tylko filmu kinowego, lub filmu kinowego i dzieł audiowizualnych.

II. DOTACJE PRZEDMIOTOWE I AUTOMATYCZNE

W większości analizowanych krajów dotacje *przedmiotowe* – na konkretne projekty współistnieją z dotacjami *automatycznymi*, które otrzymują producenci na ogół proporcjonalnie do przychodów z kin. Inne rozwiązania przewidziano w Belgii, Szwecji i Norwegii, gdzie dotacja przybiera formę premii wypłacanej po ukończeniu filmu. W niektórych krajach, jak Francja, Niemcy, Austria, Włochy, Szwajcaria i Portugalia, mogą one być wykorzystane wyłącznie na produkcję kolejnego filmu. We Francji istnieją także dotacje przedmiotowe dla dystrybutorów, do wykorzystania na koszty kopii i reklamy, i dla właścicieli kin np. na modernizację, na promocję zagraniczną itp.

Uzależnienie wysokości dotacji od sukcesów frekwencyjnych powoduje, że dotacje automatyczne dla producentów stanowią dla nich bodziec do większego liczenia się z widownią. Oprócz producenta można też zainteresować wynikami frekwencyjnymi scenarzystę i reżysera, przyznając im premię od każdego sprzedanego biletu.

W **Finlandii** dotacja automatyczna to 3,5 Euro za każdego widza, który zapłacił za bilet w normalnej taryfie w czasie pierwszego roku eksploatacji, z pułapem wynoszącym 350.000 Euro.

We **Francji** w ramach dotacji automatycznej producent dostaje:

- 13% kwoty odpisu od biletów kinowych sprzedanych na jego film oraz
- 10% kwoty, za jaką sprzedał film do telewizji, gdy kwota ta jest niższa, niż 2 miliony FRF,
- 4% kwoty, za jaką sprzedał film do telewizji, gdy jest ona wyższa niż 2 miliony FRF.

¹⁰ Dla przykładu, w 1997 r. było to 9,3 mln CHF.

¹¹ O skali jej działalności świadczy fakt, że dysponowała w r. 1995 budżetem 20,767 mln CHF.

Przy odpisach od biletów kinowych brana jest pod uwagę eksploatacja przez rok, przy odpisach od sprzedaży do telewizji – przez 8 lat.

W **Hiszpanii** dotacja automatyczna równa się 15% przychodów brutto z kin w okresie 2 lat, przy czym pułap maksimum wynosi 900.000 Euro.

W **Szwecji** dotacje automatyczne obliczane są od przychodów brutto z eksploatacji w kinach przez rok. Jeżeli film wyprodukowany został przy udziale dotacji przedmiotowej przekraczającej 49% budżetu, dotacja automatyczna może dojść do 25% przychodów, jeżeli zaś dotacja przedmiotowa wynosiła 49% lub mniej, automatyczna dotacja może dojść do 50%. W sumie maksymalna wysokość może dochodzić do 10 SEK od każdego sprzedanego biletu, do równego podziału pomiędzy producenta, reżysera i scenarzystę.

W **Niemczech** fundusz Federalny (FFA) udziela dotacji o charakterze automatycznym, podczas gdy fundusze regionalne mają charakter przedmiotowy.

We **Włoszech** na dotacje automatyczne przeznaczony jest w całości 13%-owy odpis od ceny biletu.

W **Norwegii** dotacja automatyczna oparta jest na zsumowanej frekwencji liczonej przez 3 lata od premiery.

W **Szwajcarii** w ramach dotacji automatycznej producent otrzymuje:

- 10,0 CHF za każdego widza na filmie czysto szwajcarskim,
- 7,5 CHF na koprodukcji większościowej,
- 5,0 CHF na koprodukcji mniejszościowej – do pułapu 100 tysięcy widzów. Dotacja ta musi być wykorzystana na kolejne produkcje.

Specjaliści w dziedzinie finansowania kinematografii zwracają uwagę, że aby dotacje automatyczne pełniły skutecznie swoją rolę, kwoty na nie przeznaczone muszą być znaczące. Dotacje automatyczne wzmacniają też istotnie pozycję producentów w stosunku do reżyserów.

III. KRYTERIA ZALICZANIA FILMÓW DO KATEGORII „NARODOWYCH”¹²

Podstawową sprawą przy podejmowaniu decyzji o finansowaniu filmów produkowanych w krajach Unii Europejskiej ze środków publicznych jest ich kwalifikowanie według kryterium „narodowości”. W każdym z tych krajów funkcjonują przepisy prawne, które określają precyzyjnie, jakie warunki muszą być spełnione, by uznać film za „narodowy”. Od tego, czy film zostanie uznany za „narodowy”, czy też nie – zależy zakres finansowania (wysokość przyznanych środków) oraz jego źródła. Spełnienie przewidzianych w przepisach warunków zaliczenia filmu do grona filmów francuskich, włoskich czy niemieckich ma więc fundamentalne znaczenie dla wszystkich kwestii związanych z jego finansowaniem. Z tego powodu prezentujemy je dość szczegółowo.

Reguły rządzące finansowaniem filmów z budżetu w krajach Europy wykazują wiele podobieństw, jednak każdy kraj wypracował specyficzne, właściwe tylko jemu rozwiązania. Analiza różnic wydaje się równie interesująca jak śledzenie wspólnych rozstrzygnięć prawnych.

¹² Na podstawie publikacji „*Making and Distributing films in Europe: the Problem of Nationality*” http://www.ots.coe.int/online_publication/reports/natfilm.html (03/01/2003).

Jak już stwierdzono powyżej, wszystkie kraje UE wprowadzają dwa typy dofinansowywania produkcji filmów. Finansowanie *selektywne* (przedmiotowe) ma na celu wspieranie filmów o ambicjach artystycznych i kulturowych i zwykle dokonywane jest na etapie projektowania filmu, przed jego produkcją. Finansowanie *automatyczne* ma charakter wsparcia czysto finansowego i zwykle dokonywane jest po wejściu filmu na ekrany kin w proporcji zależnej od zainteresowania widowni (frekwencji).

Belgia

Zasady finansowego wspierania filmu zależą od kategorii, do której film został zakwalifikowany.

1. Zasady obowiązujące w części zamieszkałej przez społeczność francuskojęzyczną

Zasady uznawania filmu za narodowy zawarte są w akcie prawnym z 22 czerwca 1967 r. (*Arrete Royal tendant a promouvoir la culture cinematographique d'expression francaise*), nowelizowanym 2 marca 1999 r.

Finansowanie selektywne – wspieranie produkcji i promocji filmu

Wsparcie finansowe może być udzielone wyłącznie dla filmu „francuskiego w charakterze” (*Belgian film of French expression*) oraz „traktowanego jak film francuski w charakterze” (*assimilated to Belgian film of French expression*).

Filmy belgijskie „francuskie w charakterze”

Aby być uznanym za „francuski w charakterze”, film musi spełniać następujące warunki:

- projekt i scenariusz muszą być napisane w języku francuskim,
- język francuski ma być językiem oryginalnej wersji językowej filmu.

Filmy nieme mogą być włączone do tej kategorii, jeśli lista nazwisk jest pisana w tym języku. Zakwalifikowanie do tej kategorii nie jest zależne od narodowości autorów filmu.

Produkcja musi być podjęta przez osobę fizyczną lub prawną:

- mającą obywatelstwo belgijskie lub uznaną za belgijską jednostkę organizacyjną,
- prowadzącą działalność przede wszystkim na terenie Belgii,
- nie będącą pod kontrolą zagranicznego przedsiębiorcy.

Producenci zagraniczni mogą korzystać z przywilejów takich jak Belgowie, jeżeli:

- są stałymi mieszkańcami Belgii,
- prowadzą działalność w Belgii,
- są obywatelami jednego z krajów Unii Europejskiej.

Film musi być kręcony w Belgii. Kręcenie filmu poza granicami kraju jest możliwe, jeżeli: * wymaga tego scenariusz, * wymagają tego warunki klimatyczne potrzebne dla poszczególnych scen.

Pracownicy zatrudnieni w filmie muszą być:

- narodowości belgijskiej lub

- mieć prawo do stałej pracy w Belgii (jeśli nie są Belgami).

Studio filmowe i laboratoria muszą być ulokowane w Belgii, chyba że nie jest to możliwe z powodu wymogów technicznych.

Minister odpowiedzialny za sprawy działalności audiowizualnej może skorygować niektóre wskazane powyżej wymogi ustawowe.

Filmy tworzone w koprodukcji z innym krajem mogą być traktowane jak filmy „francuskie w charakterze”.

Nie ma specjalnych zasad dotyczących wydawania certyfikatu dla filmu „francuskiego w charakterze”. Zarówno decyzja co do statusu filmu, jak i decyzje dotyczące wysokości jego finansowania należą do odpowiednich władz administracyjnych.

Finansowanie automatyczne

Uzyskanie automatycznego finansowania dla filmów „francuskich w charakterze” jest również uzależnione od spełnienia pewnych warunków. Różnią się one od warunków finansowania selektywnego. Najważniejsze wymogi do spełnienia są następujące:

- język francuski to język oryginalnej wersji językowej filmu (część dialogów może się odbywać w obcych językach, ale nie może to przekraczać $\frac{1}{4}$ filmu. Minister odpowiedzialny z sprawy audiowizualne może wprowadzić inne zasady do danego filmu, ale dotyczy to wyłącznie filmów pełnometrażowych);

- film musiał otrzymać wsparcie *selektywne* na produkcję od społeczności francuskojęzycznej; jeśli otrzymał również wsparcie od flamandzkiej społeczności – wsparcie francuskojęzycznej społeczności musi być dominujące;

- jeżeli film nie otrzymał wsparcia *selektywnego* od społeczności francuskojęzycznej, musi spełnić następujące warunki:

- realizowany jest w koprodukcji międzynarodowej,
- otrzymuje co najmniej 10 punktów z 17, jakie można uzyskać według kryteriów wskazanych na poniższej liście:

- * reżyser jest Belgiem francuskojęzycznym (3 pkt),
- * aktor pierwszoplanowy jest Belgiem francuskojęzycznym (2 pkt),
- * producent jest Belgiem francuskojęzycznym (2 pkt),
- * scenarzysta jest Belgiem francuskojęzycznym (1 pkt),
- * autor muzyki jest Belgiem francuskojęzycznym (1 pkt),
- * autor zdjęć jest Belgiem francuskojęzycznym (1 pkt),
- * reżyser dźwięku jest Belgiem francuskojęzycznym (1 pkt),
- * dyrektor artystyczny jest Belgiem francuskojęzycznym (1 pkt),
- * wydawca jest Belgiem francuskojęzycznym (1 pkt),
- * film jest adaptacją literatury, która należy do belgijskiej literatury francuskojęzycznej (1 pkt).

- co najmniej 50% płatności dla osób realizujących film dociera do rąk obywateli państw Unii Europejskiej.

Certyfikat niezbędny dla automatycznego wsparcia finansowego wydawany jest przez Centrum Filmu i Mediów Audiowizualnych (*Centre du Cinema et de l'Audiovisuel*).

2. Zasady obowiązujące w części zamieszkałej przez społeczność flamandzką

Zgodnie z dekretem Rządu Flamandzkiego z 22 grudnia 1993 r. oraz dekretem z 23 lutego 1994 r. ze środków finansowych mogą korzystać filmy „przynależne do społeczności flamandzkiej” (*belonging to the Flemish community*) oraz filmy traktowane tak jak filmy przynależne do społeczności flamandzkiej (*assimilated to the films belonging to the Flemish community*).

Jedynym warunkiem formalnym, jaki musi spełniać film, by mógł być zakwalifikowany do tej kategorii jest to, iż oryginalna wersja filmu musi być w języku flamandzkim. Pozostałe kryteria nie mają już charakteru formalnego. Są to: treść filmu, przynależność narodowa twórców filmu (reżysera, producenta, aktorów, pracowników technicznych), miejsce kręcenia filmu i jego obróbki technicznej.

Filmy traktowane jak filmy przynależne do społeczności flamandzkiej – to koprodukcje z państwami należącymi do Rady Europy oraz koprodukcje z państwami, które subsydują koprodukcje ze społecznościami flamandzkimi (na zasadzie wzajemności).

Certyfikat filmu „przynależnego do społeczności flamandzkiej” przyznaje minister odpowiedzialny za sprawy ekonomiczne i filmowe na wniosek Flamandzkiej Komisji ds. Audiowizualnych.

Niemcy

Finansowanie filmu produkowanego w Niemczech regulowane jest m.in. przez Federalną ustawę o środkach wspierania niemieckiego filmu z 1979 r. (*Gesetz über Massnahmen zur Förderung des deutschen Films*), która ustanowiła Instytut Wspierania Filmu (*Filmförderungsanstalt*). W rozdziale 3 (§ 66-69) ustawa określa źródła finansowania. Podstawowe źródła finansowania to:

- przychody z biletów kinowych w wysokości: od 1,8% obrotu każdej sali kinowej przy obrocie 75 000 – 125 000 Euro, do 3% przy obrocie powyżej 200 000 Euro;
- przychody ze sprzedaży kaset video w wysokości: od 1,8% przy rocznym obrocie do 30 mln Euro, do 2,3% przy obrocie powyżej 60 mln Euro.

Ustawa definiuje warunki, na jakich filmy mogą korzystać z dofinansowywania.

1. Film realizowany jako przedsięwzięcie niemieckie

Od 1993 r. pojęcie „film niemiecki” jest zastąpione przez pojęcie „film któremu można udzielać wsparcia finansowego”. W wyniku tej zmiany filmy realizowane w koprodukcji nie są już „traktowane jak filmy niemieckie”, ale są „filmami, którym można udzielać wsparcia finansowego”. Nadal jednak wymogami, którym trzeba sprostać, są wymogi analogiczne do tych stosowanych dla „filmu niemieckiego” oraz „filmu traktowanego jak niemiecki”.

Są to:

- film musi posiadać niemiecką wersję językową (z wyjątkiem fragmentów, które ze względów merytorycznych mają być wygłaszane w innych językach). Nie jest w tym celu konieczne, by film był od początku realizowany w języku niemieckim, wystarczy, by w tym języku dokonano tzw. postsynchronów. Nie jest też wymagane, by tzw. wersja oryginalna była stworzona w języku niemieckim – może być ona w języku angielskim;

- reżyser filmu musi być:

- Niemcem – ważne tu jest obywatelstwo człowieka, nie zaś to, jakim językiem się posługuje: traktowani jak Niemcy mogą być mieszkańcy niemieckiej części Szwajcarii i Austrii oraz osoby innej narodowości władające językiem niemieckim i pracujący dla dobra niemieckiej kultury;

- obywatelem kraju UE;
- obywatelem kraju przynależnego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

- Jeśli reżyser filmu nie jest Niemcem, film może być uznany za podlegający regulom pozwalającym na udzielenie wsparcia finansowego, jeżeli spełniony jest warunek, iż wszyscy twórczy pracownicy filmu (poza scenarzystą i maksimum dwiema rolami głównymi):

- są Niemcami lub
- należą do kultury niemieckiej lub
- są obywatelami innych krajów, które są partnerami porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

- Producent filmu musi być mieszkańcem Niemiec (osoba fizyczna) lub mieć siedzibę w Niemczech (osoba prawna), albo mieć siedzibę filii w Niemczech lub też w innym kraju, który jest partnerem porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym;

- jeśli producentem filmu jest osoba prawna mająca siedzibę w Niemczech, warunki dotyczące pochodzenia reżysera i pracowników nie muszą być spełnione.

- Studio filmowe, w którym realizuje się film, musi być położone w Niemczech. Jeśli wymaga tego scenariusz – do 30% filmu może być kręcone poza krajem. W wyjątkowych przypadkach podyktowanych scenariuszem wolno przekroczyć 30%.

- Pierwsza publiczna prezentacja filmu musi się odbyć po niemiecku, w Niemczech; pierwsza publiczna prezentacja w innym kraju jest możliwa tylko wówczas, gdy film jest tam prezentowany na festiwalu klasy A.

2. Film realizowany w koprodukcji (dawniej: film traktowany jako film niemiecki)

Zgodnie z art. 16, 16a i 17a ustawy z 1979 r. filmy tworzone w koprodukcji międzynarodowej mogą korzystać z wsparcia finansowego przy spełnieniu pewnych warunków. Rozróżnia się:

- filmy realizowane na podstawie umowy o koprodukcji,
- filmy *de facto* realizowane wspólnie, jednak nie na podstawie umowy o koprodukcji.

W pierwszym przypadku kooperant musi:

- mieć miejsce zamieszkania w Niemczech (osoba fizyczna),
- mieć siedzibę w Niemczech (osoba prawna) lub
- mieć filię w Niemczech, jeśli:

* siedziba jest ulokowana w kraju Unii Europejskiej,

* siedziba jest ulokowana w kraju Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

Jeśli jednym z kooperantów jest producent z kraju pozaeuropejskiego, niemiecki kooperant może liczyć na wsparcie finansowe, jeśli w ciągu ostatnich pięciu lat produkował film pełnometrażowy z kooperantem z kraju UE lub z kraju Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W drugim przypadku (wspólnej realizacji bez umowy o kooperacji) wśród wielu bardzo szczegółowych warunków, jakie mają być spełnione, do najważniejszych należy to, iż co najmniej 30% pracujących przy realizacji filmu ludzi musi:

- mieć obywatelstwo niemieckie lub
- należeć do niemieckiej kultury lub
- mieć obywatelstwo któregoś z krajów Unii Europejskiej lub
- być obywatelem państwa przynależnego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wśród tych 30% osób muszą się mieścić:

- jeden aktor w roli pierwszoplanowej oraz jeden aktor w roli drugoplanowej lub dwóch aktorów w rolach pierwszoplanowych,
- asystent reżysera lub inny współpracownik w twórczej roli,
- scenarzysta lub autor dialogów.

W przypadku koprodukcji z przewagą udziału niemieckiego pierwsza prezentacja filmu musi się odbyć w języku niemieckim i mieć miejsce Niemczech lub reprezentować Niemcy na festiwalu klasy A.

W przypadku koprodukcji z państwem nieeuropejskim wsparcie finansowe jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy udział producenta niemieckiego wynosi co najmniej 30% kosztów i współpracował on z partnerem z kraju UE lub kraju z EOG w ciągu 5 lat poprzedzających wnioski o wsparcie finansowe.

Certyfikat świadczący o możliwości udzielenia filmowi wsparcia finansowego (o spełnieniu warunków dla „filmu niemieckiego”) wydaje Urząd ds. Gospodarczych (*Bundesamt für Wirtschaft*).

Hiszpania

Kwestie finansowania filmów hiszpańskich reguluje akt prawny z 27 czerwca 1997 r. (n° 1039/1997), zaś filmów w koprodukcji – akt prawny z 24 stycznia 1997 r. (n° 81/1997).

1. Film hiszpański

By korzystać ze wsparcia finansowego film musi spełniać następujące warunki:

- oryginalna wersja filmu musi być w języku hiszpańskim lub innym języku obowiązującym na terenie Hiszpanii,
- autorzy filmu muszą być w 75%:
  - obywatelami Hiszpanii,
  - obywatelami innych krajów Unii Europejskiej.

Przez „autorów” uważa się:

- reżysera,
  - autorów adaptacji,
  - autorów scenopisu,
  - autorów scenariusza i dialogów,
  - autorów muzyki specjalnie tworzonej do filmu.
- Producent filmu musi:

- posiadać obywatelstwo hiszpańskie lub
- posiadać obywatelstwo któregoś z krajów Unii Europejskiej i mieszkać w Hiszpanii.
  - Większość zdjęć musi być kręcona w Hiszpanii.
  - Co najmniej 75% pracowników zatrudnionych przy filmie musi:
    - mieć obywatelstwo hiszpańskie lub
    - mieć obywatelstwo kraju Unii Europejskiej,
  - studio i laboratorium musi mieć siedzibę w Hiszpanii.

2. Film traktowany jak hiszpański

Film realizowany w koprodukcji może być traktowany jak film hiszpański po spełnieniu następujących warunków:

- każde z państw uczestniczących w koprodukcji musi uznawać film za tworzony na prawach filmu „narodowego”,
- twórcy filmu (np. autor zdjęć, reżyser dźwięku) oraz członkowie ekipy filmowej muszą być obywatelami państw uczestniczących w koprodukcji.

Dyrektor generalny Instytutu Kinematografii i Sztuk Audiowizualnych (*Instituto de la Cinematografía y de las Artes Audiovisuales – ICAA*) – departamentu Ministerstwa Kultury oraz władze społeczności autonomicznej mogą wprowadzać pewne wyjątki od wyżej wskazanych zasad.

Certyfikat dla filmu uznanego za hiszpański wydaje Dyrektor generalny Instytutu Kinematografii i Sztuk Audiowizualnych (ICAA) lub jego odpowiednik na szczeblu mniejszości autonomicznych.

Wielka Brytania

W tym kraju również istnieje rozróżnienie między filmami uznanymi za brytyjskie a filmami traktowanymi jak filmy brytyjskie. Akt prawny regulujący tę kwestię – to Ustawa o Filmie z 1985 r. (*Section 4 of Schedule 1 to the Film Act of 1985*), nowelizowana ustawą z 27 sierpnia 1999 r. Poniżej przedstawiamy regulacje w brzmieniu obowiązującym po nowelizacji.

1. Film brytyjski

- Język angielski nie jest wymagany dla uznania filmu za brytyjski.
- Dla uznania filmu za brytyjski muszą być spełnione wymagania dotyczące produkcji filmu i obsady realizatorów. Producentem filmu (przez okres realizowania filmu) musi być:
  - osoba będąca stałym mieszkańcem (*ordinarily resident*) kraju członkowskiego,
  - firma zarejestrowana w kraju członkowskim i to przy spełnieniu warunku, że zarząd firmy oraz jednostka kontrolująca¹³ działalność firmy funkcjonują w kraju członkowskim.

¹³ „Jednostka kontrolująca” w rozumieniu ustawy obejmuje osobę lub grupę, której decyzje są wiążące i która ma w swym ręku narzędzia egzekwowania tych decyzji.

Kraj członkowski w rozumieniu ustawy to: kraj przynależny do Unii Europejskiej oraz kraj należący do Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz kraj z którym Wspólnota Europejska podpisała układ stowarzyszeniowy.

- Nie istnieją obecnie żadne wymagania dotyczące miejsca kręcenia filmu.
- Wymagania dotyczące zespołu realizatorów: koszty pracy (gratyfikacje za pracę) muszą być ustalane według zasad obowiązujących:
  - dla obywateli krajów przynależnych do Wspólnot Europejskich lub dla stałych mieszkańców krajów członkowskich,
  - dla obywateli krajów Wspólnoty Brytyjskiej (Commonwealth)¹⁴ oraz terytoriów, na których rząd brytyjski jest odpowiedzialny za stosunki zagraniczne.

Koszty pracy w filmie to ogół płatności przeznaczonych dla osób bezpośrednio zatrudnionych przy realizacji filmu. Obejmują one płatności uwzględniające prawa autorskie we wszelkich pracach tworzonych dla celów związanych z ich zastosowaniem w filmie.

Do kosztów pracy wlicza się gratyfikacje dla autora scenariusza filmu.

Do kosztów pracy nie wlicza się gratyfikacji przeznaczonych dla osób, których związek z filmem polega wyłącznie na tym, że:

- są zainteresowani materialnie w realizacji filmu,
- wykonują pracę urzędniczą w przedsiębiorstwie związanym z realizacją filmu,
- dostarczają produkty (dobra) używane w produkcji filmu lub są zatrudnieni przez osobę dostarczającą takie produkty.

Płatności dokonywane przez przedsiębiorstwa związane z realizacją filmu są wliczane do kosztów pracy filmu tylko w takim zakresie, w jakim dotyczą bezpośrednio tej realizacji.

- Wymagania dotyczące wielkości kosztów pracy są liczne. Najważniejsze z nich to warunek, by co najmniej 70% wszystkich wydatków związanych z produkcją filmu dotyczyło wydatków poczynionych w Zjednoczonym Królestwie.

Ustawa wprowadza dodatkowe wymagania dotyczące wielkości kosztów pracy w filmie, które pomijamy w niniejszym opracowaniu ze względu na ich wyjątkowo detaliczny charakter.

- Możliwe są modyfikacje wielkości kosztów pracy:
  - jeśli suma płatności zaliczana do kosztów pracy wyznaczona przez obowiązujące zasady i przeznaczona dla określonej osoby jest tak duża, że nie może być uznana za rzetelną i etyczną (*bona fide payment*), Minister Spraw Zagranicznych może wskazać, iż ta suma lub jej część nie będzie uznana za część kosztów pracy i przeznaczona na gratyfikację za pracę określonej osoby;
  - jeśli danej osobie nie jest wypłacana jakakolwiek suma lub jej wielkość jest zbyt mała, by mogła być uznana za rzetelną i uczciwą (*bona fide payment*) Minister Spraw Zagranicznych może podjąć decyzję o płatności wyższej sumy.

2. Film traktowany jako brytyjski

Filmy realizowane przy spełnieniu warunków przewidzianych porozumieniami między Rządem Brytyjskim i Rządem jakiegokolwiek innego państwa lub organizacją międzynarodową lub organem władzy mogą być traktowane jak filmy brytyjskie.

¹⁴ Do b. Wspólnoty Brytyjskiej zalicza się 51 państw.

Można do nich zaliczyć filmy, które są realizowane:

- zgodnie z porozumieniami dwustronnymi między Rządem Zjednoczonego Królestwa i rządami krajów objętych Porozumieniem dot. Koprodukcji (*Film Co-production Agreement Order*) z 1985 r. (Australii, Kanady, Francji, Niemiec, Włoch, Nowej Zelandii i Norwegii);

- zgodnie z postanowieniami Konwencji o Koprodukcji Filmowej (*European Convention on Cinematographic Co-production Order*) z 1994 r.

Konwersja filmu nie-brytyjskiego na brytyjski zależy od spełnienia następujących warunków:

- film musi być realizowany w koprodukcji, o której mówi ww. Konwencja;
- jeśli koprodukcja dotyczy dwóch producentów, jeden z nich musi mieć swoją siedzibę w Zjednoczonym Królestwie a drugi w jednym z krajów uwzględnionych na liście Konwencji o Koprodukcji Filmowej (*European Convention on Cinematographic Co-production Order*) z 1994 r.;
- jeśli w koprodukcję zaangażowanych jest więcej niż dwóch producentów, jeden z nich musi mieć swoją siedzibę w Zjednoczonym Królestwie, a co najmniej dwóch innych w różnych krajach uwzględnionych na ww. liście.

Nie może być uznany za film brytyjski (i korzystać ze środków publicznych) film:

- którego macierzysty negatyw, kopia lub nagranie na płycie było już kiedyś uznane za film i uzyskało certyfikat,
- który zawiera fragmenty innych filmów zrealizowanych przez innego reżysera, jeśli te fragmenty zajmują więcej niż 10% filmu.

Właściwy minister może podjąć decyzję o nieuwzględnieniu wskazanych powyżej zasad, jeśli: * dotyczy to filmu dokumentalnego, * tematyka filmu wskazuje na potrzebę pominięcia ww. restrykcji.

Wydawanie certyfikatu świadczącego o uznaniu filmu jako brytyjskiego należy do Ministra ds. Kultury, Mediów i Sportu.

Włochy

Tak jak w innych krajach we Włoszech beneficjentami korzystającymi ze środków publicznych mogą być zarówno filmy włoskie, jak i filmy realizowane w koprodukcji.

1. Film włoski

Zasady dotyczące zaliczania do kategorii „film włoski” zawarte są w art. 4 ustawy z 4 listopada 1965 r. nr 1213, znowelizowanej dekretem z 14 stycznia 1994 r. nr 26, uznanym za akt normatywny ustawą z 1 marca 1994 r. nr 153.

Kryteria uznawania filmu za film włoski (italian nationality)

Kryteria otrzymania certyfikatu filmu włoskiego są zróżnicowane w zależności od typu filmu, którego dotyczą. Charakterystyczne jest to, że nie wszystkie kryteria muszą być spełniane jednocześnie, ponieważ wymogi ustalone przez prawo oparte są na kombinacjach pewnych kryteriów, pozostają one ze sobą w zależnościach, tak iż wymóg ustawowy jest spełniony gdy spełnione są niektóre kryteria w powiązaniu z innymi.

Dla uznania filmu za włoski muszą być spełnione następujące kryteria:

- Macierzysta ścieżka dźwiękowa filmu musi być nagrana w języku włoskim.
- Obywatelstwo włoskie muszą posiadać:
  - reżyser,
  - autor scenariusza (lub większość autorów scenariusza),
  - autor scenopisu (lub większość autorów scenopisu),
  - autor muzyki.
- Kryteria dotyczące produkcji filmu:

Te kryteria muszą być spełniane w określonych kombinacjach, które pozwalają ubiegającemu się o środki publiczne dokonywać wyboru tych kryteriów, które może i chciałby spełnić.

- Kryteria dotyczące miejsca realizacji:
  - większość zdjęć w plenerze, jak i we wnętrzach musi być kręcona we Włoszech,
  - studio, w którym realizuje się film musi mieć siedzibę we Włoszech.

- Kryteria dotyczące pracowników filmu:

Obywatelstwo włoskie muszą posiadać:

- większość aktorów w rolach pierwszoplanowych (*leading roles*),
- trzy czwarte aktorów w rolach drugoplanowych (*second roles*),
- edytor filmu,
- dyrektor artystyczny,
- projektant kostiumów.

Film ma być tworzony we współpracy z przemysłem włoskim.

2. W zależności od kryteriów, jakie są spełnione, film można zaliczyć do kategorii „film o cechach produkcji narodowej” lub „film odpowiadający interesom kultury narodowej”.

Film „o cechach produkcji narodowej” musi spełniać następujące kryteria:

- ścieżka dźwiękowa filmu musi być nagrana w języku włoskim (jednak wystarczy, jeśli postsynchrony robione są w języku włoskim pod warunkiem, że aktorzy w rolach pierwszo- i drugoplanowych mają włoskie obywatelstwo);

- dwóch autorów spośród następujących trzech musi mieć włoskie obywatelstwo:
* reżyser, * autor dzieła, na podstawie którego powstaje film, * autor scenariusza.

Jeśli w wyżej wskazanych rolach występuje więcej niż trzy osoby, większość z nich musi posiadać włoskie obywatelstwo.

- Autor muzyki do filmu musi mieć obywatelstwo włoskie. Warunek ten nie musi być spełniony, jeżeli więcej niż jedna z trzech poniżej wskazanych osób ma obywatelstwo włoskie:

- * autor zdjęć * edytor * dyrektor artystyczny * projektant kostiumów.

- Film musi być realizowany przez włoskiego producenta:

- * większość osób w zarządzie firmy producenckiej musi mieć obywatelstwo włoskie, * biuro i siedziba musi się mieścić we Włoszech, * dyrektorami muszą być Włosi, * Włosi muszą stanowić miejsce prowadzenia biznesu.

- Miejszem realizacji filmu muszą być Włochy (warunek ten może mieć liczne odstępstwa).

Certyfikat wydaje filmowi Departament Rozrywki (*Dipartimento dello Spettacolo*) Ministerstwa Dziedzictwa Kulturalnego (*Ministero per i Beni e le Attivita Culturali*).

Francja

Głównym aktem regulującym kwestie finansowania filmów jest Dekret z 30 grudnia 1959 r. (*Decree n° 59 – 1512*), Dekret z 17 stycznia 1990 r. (*Decree n° 90-66*) wraz z aktem wykonawczym z 21 maja 1992 r. oraz Dekret z 24 lutego 1999 (*Decree n° 99-130. Decret relatif au soutien financier de l'industrie cinematographique*) wraz z aktem wykonawczym z 22 marca 1999 r.

Generalnie ze wsparcia mogą korzystać tylko filmy francuskie oraz filmy realizowane w koprodukcji z udziałem producentów francuskich.

1. Film francuski

Korzystanie ze wsparcia finansowego jest obwarowane następującymi warunkami:

- selektywne finansowanie może być udzielane wyłącznie filmom „o francuskim charakterze” (*of French original expression*);

- automatyczne finansowanie może być udzielane filmowi „o francuskim charakterze” w wysokości 25% środków zainwestowanych, jeśli spełnia on warunki (liczne) wskazane w wymienionych powyżej aktach prawnych;

- zgodnie z art. 5 Dekretu 90-66 z 17 stycznia 1990 r. film lub inny produkt audiowizualny jest uznany za „francuski w charakterze” jeśli jego oryginalna wersja językowa jest zrealizowana w całości lub w dominującej części w języku francuskim lub w języku używanym w którymś z regionów Francji. Język francuski musi być też używany w czasie realizacji filmu. Nie jest dopuszczalne jako spełnienie warunku – używanie języka francuskiego dopiero w etapie postsynchronów. Wyjątki od zasady używania języka francuskiego dotyczą realizacji:

- oper, których libretto jest napisane w innym języku,
- filmów dokumentalnych, jeśli realizacja w innym języku jest uzasadniona przedmiotem filmu,

- filmów animowanych.

- Autorzy filmu muszą:

- posiadać obywatelstwo francuskie lub
- posiadać obywatelstwo kraju członka Unii Europejskiej lub
- posiadać obywatelstwo kraju, który ratyfikował Konwencję o Telewizji transgranicznej lub

- posiadać obywatelstwo innego kraju europejskiego, z którym Unia Europejska podpisała porozumienia dotyczące dziedziny audiowizualnej.

- Autorzy nie zakwalifikowani do wyżej wymienionych grup, którzy nie są obywatelami kraju europejskiego, mogą być traktowani jak obywatele Francji, jeśli mają prawo do stałego pobytu we Francji.

- Do autorów filmu zalicza się:

- autora scenopisu,
- autora adaptacji,

- autora dialogów,
  - autora muzyki skomponowanej specjalnie dla filmu,
  - autora dzieła, na podstawie którego sporządzono scenariusz, nawet gdy autor ten nie brał udziału w jego przygotowaniu.
    - Podjęcie produkcji musi się odbyć we Francji.
    - Producenci filmu muszą:
      - posiadać obywatelstwo francuskie lub
      - posiadać obywatelstwo kraju członka Unii Europejskiej lub
      - posiadać obywatelstwo kraju, który ratyfikował Konwencję o Telewizji Transgranicznej lub
        - posiadać obywatelstwo innego kraju europejskiego, z którym Unia Europejska podpisała porozumienia dotyczące dziedziny audiowizualnej.
    - Realizacja filmu musi się odbywać:
      - we Francji lub na terenie innego kraju UE,
      - we współpracy ze studiem funkcjonującym we Francji (możliwe są pewne odstępstwa od tej zasady).
    - Główni aktorzy i pracownicy techniczni muszą:
      - posiadać obywatelstwo francuskie lub
      - posiadać obywatelstwo kraju członka Unii Europejskiej lub
      - posiadać obywatelstwo kraju, który ratyfikował Konwencję o Telewizji transgranicznej lub
        - posiadać obywatelstwo innego kraju europejskiego, z którym Unia Europejska podpisała porozumienia dotyczące dziedziny audiowizualnej.
- Osoby, które nie są obywatelami kraju europejskiego, mogą być traktowane jak obywatele Francji, jeśli mają prawo do stałego pobytu we Francji.
- Film musi być realizowany we współpracy z laboratoriami ulokowanymi we Francji.
  - Film musi być realizowany we współpracy z przemysłem ulokowanym:
    - we Francji,
    - w innym kraju UE, który ratyfikował Konwencję o Telewizji Transgranicznej lub
    - w kraju europejskim, z którym Unia Europejska podpisała porozumienia dotyczące dziedziny audiowizualnej lub
      - w kraju europejskim, z którym Unia Europejska podpisała porozumienia dotyczące dziedziny audiowizualnej.
- Wymienione powyżej kryteria są oceniane na podstawie liczby punktów przyznawanych za spełnienie kolejnych warunków.

2. Film traktowany jak film francuski

Film tworzony w ramach koprodukcji międzynarodowej, w zgodności z porozumieniami podpisanymi przez Francję, może korzystać z przywilejów nadanych filmom francuskim. Konieczne jest jednak spełnienie wszystkich wymogów przewidzianych dla filmów francuskich. Wymogi dotyczące miejsca podejmowania realizacji filmu i

obywatelstwa pracowników są wówczas poszerzone na kraje uczestniczące w ko-produkcji.

Certyfikat filmu „francuskiego w charakterze” wydaje Wysoka Rada ds. Audiowizualnych (*Conceil Superieur de l'Audiovisuel*) na wniosek dyrektora generalnego Krajowego Ośrodka Filmu (*Centre National de la Cinematographie – CNC*).

IV. System wsparcia finansowego kinematografii francuskiej realizowany przez CNC¹⁵

Nakłady na rozwój sektora kinematografii mają swe główne źródło w obligatoryjnych opłatach wnoszonych na rachunki prowadzone przez CNC przez podmioty sektora kinematografii: przedsiębiorstwa eksploatacji filmów, sale kinowe, sieci telewizyjne oraz wydawców wideo.

Kwoty przekazane na ten cel pochodzą z: podatku specjalnego pobieranego w cenie biletów kinowych (średnio 11% ceny biletu), z podatku od dystrybutorów telewizyjnych (5,5% obrotów sieci telewizyjnych, z czego ponad jedna trzecia przypada na finansowanie kina), z podatku od wydawców wideo (2% od obrotów zrealizowanych przez wydawców oraz importerów, z czego 85% przeznaczonych jest na kinematografię).

CNC prowadzi również rachunek dotacji przyznanych przez Ministra Kultury na rozwój sektora kinematografii (pomoc w zakresie produkcji i dystrybucji filmów, otwieranie i modernizacja sal kinowych oraz pomoc na rozwój techniki filmowej) oraz na rozwój sektora audiowizualnego (pomoc dla produkcji programów przeznaczonych dla sieci telewizyjnych – telewizji naziemnej, satelitarnej i kablowej).

Zadaniem CNC jest też wspieranie rozwoju nowych technik obrazu: animacji komputerowych, dysków optycznych, DVD, sieci internetowej.

CNC zarządza również wykorzystaniem środków przeznaczonych na rozwój kinematografii i produkcji audiowizualnej przez Ministerstwo Kultury oraz struktury administracji państwowej szczebla regionalnego.

Finansowanie automatyczne produkcji filmów

Producenci korzystają ze wsparcia finansowego, którego źródłem są wpływy z wyświetlania wyprodukowanych przez nich filmów w salach kinowych, a także z emisji telewizyjnej oraz sprzedaży tych filmów na rynku wideo. Kwoty zgromadzone na koncie producentów mogą być zainwestowane w celu:

- zaspokojenia roszczeń uprzywilejowanych wierzycieli związanych z produkcją poprzedniego filmu;
- zapewnienia finansowania wydatków niezbędnych dla przygotowania realizacji kolejnego filmu,
- finansowania produkcji nowego filmu, pod warunkiem uzyskania od CNC zgody na jego realizację.

Finansowanie selektywne produkcji filmowej

---

¹⁵ Ta część opracowania oparta jest na materiale BSiE, którego Autorką jest p. Izabela Budzyńska (niepubl.).

Podstawowym instrumentem finansowania jest zaliczka na sfinansowanie produkcji filmów na poczet przyszłych wpływów z ich eksploatacji. Pozwala to wspierać nowe talenty oraz filmy wartościowe artystycznie.

Inne instrumenty pomocy dotyczą:

- wsparcia związanego z tworzeniem scenariusza, z którego korzystają autorzy konkretnych scenariuszy oraz autorzy – realizatorzy pierwotnych oraz kolejnych wersji scenariusza,
- wsparcia związanego z realizacją konkretnego projektu realizacyjnego poprzez dostarczenie producentom dodatkowych środków finansowych pozwalających zaangażować w realizację większe środki już na etapie tworzenia scenariusza,
- pomocy w realizacji filmów w języku obcym. Ma ona na celu wspieranie filmów realizowanych w językach obcych, które nie mogą korzystać z instrumentu zaliczkowania produkcji na poczet przyszłych wpływów z eksploatacji.

Finansowanie automatyczne dystrybucji filmów

Dystrybutorzy otrzymują również wsparcie finansowe, którego wielkość zostaje ustalona w proporcji do wpływów uzyskanych ze sprzedaży biletów w salach kinowych. Kwoty wsparcia mogą być wykorzystane na finansowanie produkcji nowych filmów, których realizacja wymaga długiego okresu w formie udzielania w minimalnej gwarantowanej kwocie zwrotnych zaliczek na poczet przyszłych wpływów, albo na pokrycie całkowite lub częściowe kosztów przedsiębiorstw produkujących te filmy w zakresie dotyczącym kosztów wydawniczych oraz reklamowych.

Finansowanie selektywne dystrybucji filmów

Celem tej pomocy jest wspieranie działalności niezależnych dystrybutorów filmowych, przyczyniających się do odkrycia i promocji kina autorskiego, francuskiego i zagranicznego. Zakres stosowania tego instrumentu został rozszerzony w 1997 r., kiedy to obok wsparcia udzielanego poszczególnym podmiotom w celu poprawy ich funkcjonowania (pomoc strukturalna), uruchomiono program wspierania promocji filmów, których wejście na ekrany przewidziano na dany rok.

Pomoc strukturalna jest adresowana do konkretnych mniejszych przedsiębiorstw znajdujących się w fazie rozwoju lub promujących kino dla wymagającego widza, jak również do przedsiębiorstw zajmujących się repertuarem wyspecjalizowanym. Wsparcie realizacji programów dotyczy wyłącznie tych przedsiębiorstw, które są w stanie stworzyć program złożony z minimum 4 filmów, czyli takich, które posiadają większą skalę działalności.

Pomoc związaną z konkretnym tytułem filmowym (*film par film*) mogą uzyskać dystrybutorzy, którzy nie otrzymali pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom na realizację programu promocji określonego filmu. Pomoc minimalna w wysokości 15 tys. Euro przyznawana jest dystrybutorom tych filmów, które zostały zrealizowane jako pierwsze przez producentów, którym udzielono zaliczek na poczet przyszłych wpływów (właściwa komisja może zaproponować podwyższenie tej kwoty).

Ponadto, instrument selektywnego wsparcia dotyczy dystrybutorów filmów wyprodukowanych w krajach, których przemysł filmowy ma mniejszy zasięg oddziaływania. W realizacji tej pomocy współuczestniczy finansowo Ministerstwo Kultury oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Finansowanie automatyczne eksploatacji filmów

Wpływy uzyskane z biletów ze sprzedaży miejsc w salach kinowych są źródłem wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw eksploatujących sale kinowe. Wsparcie to jest proporcjonalne do wpływów z podatku zawartego w cenach biletów. Wpływy te przeznaczone są na finansowanie prac związanych z wyposażeniem oraz modernizacją istniejących sal kinowych, jak również zakładaniem nowych sal kinowych.

Finansowanie selektywne eksploatacji filmów

Do tej grupy środków należą:

- środki przeznaczone na tworzenie i modernizację sal kinowych, które służą wsparciu niezależnych przedsiębiorstw eksploatacji filmów w zakresie modernizacji sprzętu oraz zapewnienia wyposażenia sal kinowych w całym kraju;
- środki przeznaczone na prowadzenie sal kinowych, które zostały zaliczone do kategorii sal, w których wyświetlane są filmy artystyczne i eksperymentalne, co służy wzbogaceniu oferty filmowej;
- pomoc specjalna przyznawana na funkcjonowanie sal niezależnych w gminach liczących ponad 200 000 mieszkańców, szczególnie w Paryżu, w którym oferta programowa kin jest bardzo zróżnicowana.

Środki przewidziane budżetem na wsparcie kina i wideo (w ramach Działu 1)									
	1985	1990	1996	1997	1998	1999	2000	2001	
	(mln fr)	(mln fr)	(mln fr)	(mln fr)	(mln fr)	(mln fr)	(mln fr)	(mln fr)	(mln euro)
Podatek w cenie biletów kinowych (TSA)	530	420	502	502	517	612	629	634	96,65
Podatek od rozpowszechnienia filmów w TV	55	395	587	644	688	634	680	774	118,00
Podatek od sprzedaży wideo			58	77	79	85	77	68	10,37
Nakłady z budżetu państwa	109								
Inne	4	17	2	5	5	13	13	13	2,01
Ogółem	698	832	1168	1228	1289	1344	1399	1489	227,03

Źródło: CNC.

W 1985 r. stworzony został mechanizm polegający na kształtowaniu w spółkach bodźców do inwestowania w realizację przedsięwzięć w produkcji filmowej i audiowizualnej (*sociétés de financement de l'industrie cinématographique et de l'audiovisuel* – SOFICA). Mechanizm ten uzależnia zmniejszenie obciążeń podatkowych z tytułu wspólnotowego podatku od spółek od wielkości inwestycji zrealizowanych w sektorze kinematografii i audiowizualnym. Innym źródłem wsparcia finansowego dla sektora kinematografii jest Instytut ds. Finansowania Kina oraz Organizacji Sektora Kultury (*l'Institut pour le financement du cinéma et des industries culturelles* – IFCIC) założony przez CNC z udziałem Ministerstwa Kultury, które sprawuje pieczę nad Insty-

tutem. Instytut stanowi wsparcie dla producentów filmowych w zakresie korzystania z kredytu i gwarancji bankowych oraz daje możliwość korzystania ze środków skarbowych na cele związane z realizacją wcześniej zawartych umów lub na wypłatę środków w ramach oczekiwanej pomocy.

Wsparcie finansowe produkcji, dystrybucji i eksploatacji udzielone w roku 2001 (w milionach Euro)	
Wsparcie automatyczne produkcji filmów długometrażowych	52,61
<i>Na spłatę zadłużenia</i>	1,83
<i>Pomoc w przygotowaniach</i>	2,05
<i>Inwestycje w produkcję</i>	48,73
Wsparcie selektywne produkcji filmów długometrażowych	28,33
<i>Wydatki na poczet przyszłych przychodów</i>	20,41
<i>Wsparcie twórców scenariusza</i>	0,61
<i>Pomoc rozwojowa</i>	1,8
<i>Pomoc dla koprodukcji międzynarodowej</i>	4,17
<i>Pomoc dla filmów zrealizowanych w językach obcych</i>	1,34
Wsparcie selektywne produkcji filmów krótkometrażowych	4,95
Wsparcie automatyczne dystrybucji	13,02
Wsparcie selektywne dystrybucji	6,05
<i>Pomoc dla struktur organizacyjnych i pomoc programowa</i>	3,93
<i>Inne formy pomocy w zakresie rozpowszechnienia</i>	2,12
Wsparcie automatyczne eksploatacji	43,75
Wsparcie selektywne eksploatacji	19,76
<i>Pomoc selektywna w celu modernizacji oraz tworzeniu sal kinowych</i>	8
<i>Pomoc dla sal kinowych, w których wyświetlane są filmy artystyczne i studialne</i>	10,69
<i>Pomoc dla sal kinowych w gminach liczących powyżej 200 000 mieszkańców</i>	1,07

Źródło CNC.

Organizacja i zasady działalności finansowej Narodowego Centrum Kinematografii

Dekret z 28 grudnia 1946 r., będący aktem wykonawczym do ustawy z 28 października 1946 r. (*Décret du 28 decembre 1946 portant règlement d'administration publique relatif aux modalités générales d'application de la loi du 25 octobre 1946, portant création d'un Centre National de la cinématographie*), określił organizację oraz zasady prowadzenia działalności finansowej CNC. Przepisy tego dekretu, wielokrotnie zmieniane, wchodzą obecnie do rozdz. 1 tytułu 1 Kodeksu kinematografii.

Wydatki z budżetu CNC:

1. wydatki osobowe,
2. wydatki materiałowe,
3. dotacje na rozwój kinematografii,
4. środki zwrotne przyznane na rozwój kinematografii,
5. nakłady na produkcję i eksploatację filmów posiadających rangę krajową.

Wpływy do budżetu CNC:

1. subwencje z budżetu państwa,
2. składki syndykatów z branży kinematograficznej,¹⁶
3. przychody z eksploatacji filmów zrealizowanych na rachunek Centrum,
4. przychody z tytułu uczestnictwa finansowego uzyskiwane przez Centrum na mocy porozumień zawartych z przedsiębiorstwami sektora kinematografii (art. art. 19 i 20 Kodeksu kinematografii),
5. przychody z opłat pobieranych za eksploatację filmów, które minister odpowiedzialny za kinematografię ma prawo nałożyć, udzielając pozwoleń na eksploatację filmów, przeznaczonych na potrzeby CNC,
6. przelew ustalonej dekretem części wynagrodzenia funkcjonariusza odpowiedzialnego za prowadzenie publicznego rejestru kinematografii; zasady jego wynagrodzenia określa dekret kontrasygnowany przez Ministra Finansów oraz ministra odpowiedzialnego za sektor kinematografii,
7. wpływy z tytułu kar pieniężnych nałożonych za przekroczenie przepisów Kodeksu kinematografii, nałożonych przez dyrektora Centrum zgodnie z art. 13 (2°),
8. wpływy z tytułu opłaty wpisowej pobieranej przy wydawaniu przedsiębiorstwom sektora kinematografii zezwoleń na pełnienie funkcji pośrednika, przewidzianych w art. 14 (patrz wyżej),
9. wszelkie wpływy uzyskane przez Centrum za usługi świadczone w ramach jego zadań.

Stawki oraz wysokość opłat pobieranych przez Centrum na mocy ww. przepisów mogą być zmienione na wniosek dyrektora generalnego CNC przez dekret kontrasygnowany przez ministra odpowiedzialnego za sektor kinematografii oraz Ministra Finansów.

Wydatki z budżetu CNC dzielą się na dwie grupy: pierwszą tworzą wydatki administracyjne o charakterze ogólnym; drugą – pozostałe wydatki, w tym wydatki na finansowanie działalności służb: kontroli wpływów, kontroli finansowania produkcji filmów, statystycznej, przedsięwzięć socjalnych.

Narodowe Centrum Kinematografii podlega państwowej kontroli finansowej. Zakres uprawnień kontrolnych rewidenta państwowego sprawującego z ramienia Ministra Finansów oraz Ministra Gospodarki kontrolę finansową nad Centrum określa rozporządzenie podpisane przez ministra odpowiedzialnego za sektor kinematografii, Ministra Finansów oraz Ministra Gospodarki.

---

¹⁶ Wysokość składek należnych od syndykatów pracodawców branży kinematograficznej (*organisations syndicales patronales*) określa dyrekcja CNC odpowiednim aktem reglamentacyjnym.